

ἄρμυξες τοῦ γιρουπαππούλ' (τοὺν ἄρμυξες = τοῦ πῆρες ὅλα τὰ χρήματα) Αἰτωλ. Ἀκουστικά τό 'χω ἀπὸ τὸ γεροπαππούλη μου κι αὐτὸς ἀπ' τὸ δικό του Γ. Βλαχογιάνν., ἐνθ' ἄν. 2) Κληρικὸς, ἱερεὺς ἢ μοναχὸς, προκεχωρημένης ἡλικίας, κατ' ἔννοιαν θωπευτικὴν καὶ εἰς ἐνδειξιν σεβασμοῦ Εὐβ. (Ἄκρ. κ.ἀ.) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Γιὰ ποῦ, καλὴ ὥρα, γιρουπαππούλ'; Ἄκρ. Τὴν εὐκὴ σου, γεροπαππούλη! Κίτ. Μάν.

γεροπαππούς ὁ, πολλὰχ. γιρουπαππούς βόρ. ἰδιώμ. Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. παππούς.

Γεροπαπούλης 2, τὸ ὅπ. βλ.: Τώρα ποὺ κοιμήθ' - κα, 'νιρεῦ'κα πὼς ἦρθι ἕνας γιρουπαππούς μὴ μνιὰ πατιρίτσα Στερελλ. (Φθιώτ.)

γεροπαρалуμένος ὁ, πολλὰχ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ παρалуμένος, μετοχ. τοῦ ρ. παρалуώ.

Ὁ γέρον ὁ ὅποιος διάγει ζωὴν ἐκλυτον πολλὰχ. Αὐτὸς εἶναι ἕνας γεροπαρалуμένος! πολλὰχ. Ὁ κόσμος μὲ κατηγορεῖ ὅτι εἶμαι ἕνας γεροπαρалуμένος κι ὅτι ἐσπατάλησα ὅλην μου τὴν ζωὴν καὶ τὴν περιουσίαν 'ς τίς γυναικὲς Περιοδ. Σφαῖρα 3,133.

γεροπαράλυτος ὁ, πολλὰχ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ ἐπιθ. παράλυτος.

Γεροπαράλυτος, τὸ ὅπ. βλ., πολλὰχ.: Ὁ γεροπαράλυτος μονολαίνεται καὶ παθαίνει χ'νέρια ἀπ' ἀγάπη Πελοπν. (Κλειτορ.) Πάει ὁ γεροπαράλυτος καὶ κάνει ἀργολαβίες μὲ τὰ κορίτσα (κάνει ἀργολαβίες = ἐρωτοτροπεῖ) Πελοπν. (Γαργαλ.)

γεροπαραξενιά ἡ, πολλὰχ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γεροπαραξενός.

Ἰδιότροπος καὶ παράλογος συμπεριφορὰ γέροντος. Χωριστὰ ὅσα τοῦ κόστιζαν τὴν αὐτοὶ μὲ τίς ἀρρώστειες, τίς δῖαιτες, τὰ δυναμωτικά καὶ τίς γεροπαραξενιές. Γ. Ξενόπ., Πλούσ. καὶ φτωχ., 204.

γεροπαράξενος ὁ, πολλὰχ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ ἐπιθ. παρὰξενός.

Ὁ ἰδιότροπος καὶ ἔχων παραλόγους ἀπαιτήσεις γέρον πολλὰχ.: Τί τρανάει ἡ ἐρμούλα κι ἀραχνούλα μὲ τὸ γεροπαράξενον τὸν πεθερό της ἕνας Θεὸς τὸ ξέρει (ἡ ἐρμούλα κι ἀραχνούλα = ἡ ἐρημη καὶ δυστυχισμένη) Πελοπν. (Γαργαλ.) Πότε θὰ γυρίσῃ ὁ πατέρας της ἀπὸ τὴν ταβέρνα, ὁ γεροπαράξενος, μεθυμένος, γιὰ νὰ φᾶνε οἱ δυὸ τους σὰν τοὺς κούκλους; Γ. Ξενόπ., Πλούσ. καὶ Φτωχ., 33.

γεροπατέρας ὁ, πολλὰχ., γιρουπατέρας βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. πατέρας.

1) Γέρον πατήρ, πατήρ εἰς προκεχωρημένην ἡλικίαν πολλὰχ. 2) Πατήρ κατ' ἔννοιαν θωπευτικὴν πολλὰχ. Συγνών. γέρος 2. 2) Ὡς προσφώνησις νέου πρὸς ἡλικιωμένον, προκαλοῦντα τὸν σεβασμὸν πολλὰχ.

γεροπεθερός ὁ, Πελοπν. (Βερεστ. Γαργαλ. Δίβρ. Κλειτορ. κ.ἀ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. πεθερός.

Πεθερός εἰς μεγάλην ἡλικίαν, ἡλικιωμένος ἐνθ' ἄν.: Κάθετα ὁ γεροπεθερός της 'ς τὸ σπῖτι καὶ τῆς βαστάει τὰ

παιδιὰ κ' ἐκείνη μὲ τὸν ἄντρα της πᾶνε 'ς τὰ μεροδούλια Γαργαλ. Πέθαν' ὁ γεροπεθερός της καὶ τοὺς κοπήκανε τὰ χέρια, ποὺ τοὺς ἦτανε ἕνα μεγάλο βόηθιο 'ς τὸ σπῖτι τους (τοὺς κοπήκανε τὰ χέρια = ἐστερήθησαν ἀπὸ ἐργατικὰς χειρὰς) Βερεστ. Καὶ θὰ πιανόσαντε ἀκόμα νύφη καὶ πεθερά, ἂν δὲν ἐρχότανε νὰ-ν-τίς μορώσῃ ὁ γεροπεθερός (θὰ πιανόσαντε = θὰ ἐχειροδίκουν, θὰ ἐπιάνοντο 'ς τὰ χέρια' νὰ τίς μορώσῃ = νὰ τίς ἡσυχάσῃ) Κλειτορ.

γεροπέμπερος ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐσιαστικοποιηθέντος ἐπιθ. πέμπερος. Τὸ γερο- κατ' ἔννοιαν ἐπιτακτικὴν. Πβ. γεροντόγερος, γεροπλιάκος, γεροκοῦσαλο, γεροσαράβαλο, γεροσάψαλο.

1) Γηραλέος κριός. 2) Σκωπτικῶς, ὁ ἐσχατόγηρος ὁ ὁποῖος προσποιεῖται τὸν νέον: Ἐν ἀντρείπεται τὰ μοῦτρα του ὁ γεροπέμπερος τσ' ἦρτεν νὰ πειράξῃ τὴν γοπελοῦσαν!

γεροπεῦκος ὁ, Πελοπν. (Βούρβουρ.) Κύπρ. (Καλοπαναχ. Μουτουλ. Πεδοῦλ. Πρόδρομ. κ.ἀ.) — Κ. Παλαμ., Γράμματ., 2,182. Π. Βλαστ., Ν. Ἔστ. 19 (1935), 47 γιρουπεῦκος Εὐβ. (Ἄκρ.) γερόπευκος Γ. Στρατήγ., Τί λέν τὰ κύμ., 55.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. πεῦκος.

Πεύκη γηραιά, μὲ ἐκτεινομένους κλώνους, κορμὸν χονδρὸν καὶ σκιὰν παχεῖαν ἐνθ' ἄν.: Ἰσια πᾶνον τὴν ῥάχη θὰ βρῆς ἕναν γεροπεῦκο μὲ παχὺν ἥσκιο Βούρβουρ. Ἦταν ἕνας γεροπεῦκος 'κεῖ κοντὰ 'ς τὸν ῥέμα, θηρίους τρακόσια πρόβατα στάλ'ζαν 'ς τὸν ἥσκιον τ' Ἄκρ. Ἀκούμψησα καθιστὸς σὲ διπλανὸ γεροπεῦκο Π. Βλαστ., ἐνθ' ἄν. || Ποιήμ.

Ἦταν παλιὸ γερόπευκο καθότανε γεράκι καὶ γιὰ τὴν κυνηγιάρα του παινεύονταν ζωὴ Γ. Στρατήγ., ἐνθ' ἄν.

Θυμᾶσαι; ὁ γεροπεῦκος μας τραγουδιστᾶδες εἶχε Κ. Παλαμ., ἐνθ' ἄν.

γεροπίσκοπος ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. ἐπίσκοπος, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ πίσκοπος.

Ἀρχιερεὺς γηραλέος: Ἄσμ.

Ἐξεκουμπιάστην κάζακ-κας τζ' ἐφάνην τὸ βυζίν της! Παππᾶς τὸ εἶεν τζ' ἔλαβεν, δκιᾶκος τζ' ἐπικουπ-πίστην, ὡς τζ' ἕνας γεροπίσκοπος ἔβκην 'ποὺ τὸ θρονὶν του (ἔλαβεν = ἐβλάβη, ἐπικουπ-πίστην = ἔπεσε πρὸς τὰ ἐμπρός).

γεροπλάτανος ὁ, πολλὰχ. γιρουπλάτανος βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. πλάτανος.

Πλάτανος μεγάλῃς ἡλικίας, μὲ πολλοὺς καὶ ἐκτεταμένους κλώνους καὶ κορμὸν παχὺν καὶ γηραλέον: Χάμου 'ς τὴν ῥίζα τοῦ γεροπλάτανου ποὺ 'ναι ξερβὰ 'πὸ τὸ μύλο τοῦ Μαθιό-π'λου βγαίνει 'να κοῦο νερό, ποὺ, ἅμα πιῆς, πέφτουνε τὰ δόντια σου 'πὸ τὴν κρυάδα Πελοπν. (Παιδεμέν.)

γεροπλιάκος ὁ, Ἦπ. (Ἰωάνν. κ.ἀ.) γιρουπλιάκος

Ἦπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ. κ.ἀ.) Στερελλ. (Φθιώτ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐς. πλιάκος (= γέρον). Διὰ τὴν σύνθεσιν πβ. γεροντόγερος, γεροπέμπερος. Βλ. καὶ Ἰω. Καλλέρ., Ἀθηνᾶ 55 (1951), 366.

- 1) Γεροντόγερος, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Ντίπ γιρου-
πλιάκους κατάντ'σι οὐ Θουμᾶς τ'ς Κατιρίνας Κουκούλ.
2) Σκωπτικῶς, ὁ γέρων Ἦπ. (Ἰωάνν.)

γεροπόντικας ὁ, Πελοπν. (Ἄργ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐσ. πόντικας.

Μῦς γηραλέος καὶ πολυπείρος: Ἐτοιμαστήκανε τὰ πον-
τίκια νὰ βγοῦν δῶ, μὰ τὰ μπόδισε ἕνας γεροπόντικας...
Γυρίζει πίσω ὁ γεροπόντικας καὶ λέει: τρυπῶστε πιὸ βαθιά.

γεροπόρνος ὁ, πολλὰχ. γεροποῦρνος Πελοπν. (Κλει-
τορ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐσ. πόρνος.

Γέρων ἐκλυτος, ἀσελγής πολλὰχ.: Εἶναι ἕνας γεροπόρνος!
πολλὰχ. Εἶναι σὰν καὶ δαῦτον γεροποῦρνο (Κλειτορ.) ||
Ἄσμ.

Τὴν ἀρπᾶ ὁ γεροπόρνος τσαὶ γιὰκ-ῶ τη 'ς τὸ λαιμό,
μήτε ἀγιασμὸ κοιτ-τάζει μήτε Τίμιο Σταυρὸ
(γιὰκ-ῶ = δαγκάνει) Μεγίστ. Συνών. γεροραμολί.

γεροποῦρτσος ὁ, Θράκ. (Αἰν.) γεροπροῦτσος Θράκ.
(Αἰν.) γιρουπροῦτσος Εὐβ. (Ἄκρ.) γεροπρίτσος Θράκ.
(Αἰν. Σαρεκκλ. Σηλυβρ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐσ. ποῦρτσος, παρὰ
τὸ ὅπ. καὶ οἱ τύπ. προῦτσος καὶ πρίτσος.

1) Γηραιὸς τράγος Θράκ. (Σαρεκκλ.) 2) Σκωπτικῶς, ὁ
ἐσχατόγηρος Θράκ. (Αἰν.) 3) Γέρων ἐκλυτος, ἀσελγής Θράκ.
(Σαρεκκλ.) 4) Θωπευτικῶς, γέρων διατηρῶν τὰς σωμα-
τικὰς του δυνάμεις ἀκμαίως Εὐβ. (Ἄκρ.)

γεροπρίναρος ὁ, Γ. Βλαχογιάνν., Μεγάλ. Χρόν., 41.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐσ. πρίναρος, με-
γεθ. τοῦ πρίνος.

Πρίνος μεγάλη μὲ πολλοὺς καὶ ἐκτεταμένους κλώνους
καὶ κορμὸν μεγάλον καὶ γηραλέον: Νὰ καὶ τὸ σπίτι τὸ δικό
σου. Νάτος κι ὁ γεροπρίναρος ὁ φουντωτός, νὰ καὶ τὸ ξερο-
πήγαδο 'ς τὴν πέτρινη αὐλή.

γεροπροβάτα ἡ, Πελοπν. (Ξεχώρ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐσ. προβάτα.

Πρόβατον θῆλυ γηρασμένον: Ἐσφαξε ὁ γέρος μου τσεί-
νη τὴ γεροπροβάτα, τσαὶ τρώμε ἄβαβα (= συνεχῶς).
Συνών. γεροπροβατῖνα.

γεροπροβατῖνα ἡ, πολλὰχ. γεροπροβατῖνα Κρήτ. (Ρέ-
θυμν.)

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐσ. προβατῖνα. Ὁ
τύπ. γεροπροβατῖνα κατὰ σύμφυρ. πρὸς τὸ γραιῖα
γραι.

Πρόβατον θῆλυ γηρασμένον.

γεροραμολί τό, σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ θέμ. γερο- καὶ τοῦ οὐσ. ραμολί.

Γέρων μωρός, ἐκλυτος καὶ ἀσελγής: Μὰ τί περιμένεις
ἀπ' αὐτόν; Ἐνα γεροραμολί εἶναι σύνθηθ. Εἶναι ἕνας γερο-
ραμολί, πὺν ἀκολουθεῖ 'ς τοὺς δρόμους ὅλες τὶς μικρὲς μα-
θήτριες. Π. Νιρβάν., Ἀγριοπούλ. 247. Συνών. γερο-
πόντος.

γέρος ὁ, κοιν. καὶ Καππ. (Συνασσ. Φάρασ. Φερτ. κ.ά.)
Πόντ. (Οἶν. Τραπ. κ.ά.) γέρους βόρ. ἰδιώμ. γέρον Καππ.

Πόντ. (Ἰμερ. Κρώμν. Τραπ. κ.ά.) Τσακων. (Πραστ. Χα-
βουτσ.) γέρο Ἀπουλ. (Καλημ. Μαρτ. κ.ά.) Καλαβρ. (Μπόβ.)
Κορσ. Πόντ. (Ἰφ. Τραπ.) Τσακων. (Χαβουτσ.) γέρε Τσα-
κων. (Βάτικ. Χαβουτσ.) ζέρος Ἀστυπ. Κάλυμν. Φολέγ. ξέ-
ρος Κάλυμν. Κορσ. Πελοπν. (Ἀρεόπ. Μάν.) δέρος Ρόδ.
Χάλκ. ἔρος Ἰκαρ. Κάρπ. Μεγίστ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Κινίδ.
Σκαδ. Τρίποδ.) Χάλκ. ἔρους Μακεδ. (Βελβ. Κοζ. κ.ά.)
γέους Θράκ. (Ταῖφ.) γέους Σαμοθρ. ἀγέρους Στερελλ.
(Φθιώτ.) γέρονος Πόντ. (Κρώμν.) γιόρος Καππ. (Ἀνακ.
Ἀραβάν. Γούρτον. Μαλακ. Μισθ.) γέρο τό, Καλαβρ. (Μπόβ.)
Πληθ. γέρ' βόρ. ἰδιώμ. καὶ Πόντ. γέρε Τσακων. (Βάτικ.)
γεράδε Τσακων. γερόζια Καππ. (Φερτ. κ.ά.) γιορόζια
Καππ. (Ἀραβάν.) Θηλ. γέρισσα Ἀστυπ. Κύπρ. Πάρ.

Τὸ Βυζαντ. οὐσ. γέρος καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ ἀρχ. γέ-
ρων. Βλ. Λεξικογρ. Δελτ. 9 (1963), 7, 26, 43. Πβ. καὶ Γ.
Χατζιδ., ΜΝΕ 2, 7-9. Διὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ τύπ. γιό-
ρος πβ. γέμα — γιόμα, γεφύρι — γιόφύρι.

Α) Κυριολ. 1) Ὁ γέρων, ὁ προβεβηκυίας ἡλικίας ἀνὴρ
κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. Μαρτ. κ.ά.) Καλαβρ. (Μπόβ.)
Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Γούρτον. Μαλακ. Μισθ. Συνασσ.
Φάρασ. Φερτ. κ.ά.) Πόντ. (Κρώμν. Οἶν. Τραπ. κ.ά.) Τσα-
κων. (Βάτικ. Πραστ. Χαβουτσ.): Πέρασ' ἕνας γέρος. Εἶναι
γέρος πιά κοιν. Τά 'φαγε τὰ ψωμιά του 'κεῖνος ὁ γέρος (τά
'φαγε τὰ ψωμιά του = ἐγήρασε πολὺ, εἶναι ὑπέργηρος) Πε-
λοπν. (Γαργαλ.) Αὐτὸς σγουνῶνει σὰν ἑκατὸ χρονῶνε γέρος
(σγουνῶνει = ἔχει κύρτωσιν) Πελοπν. (Ξεχώρ.) Πέθανε ὁ
πάππος του πολὺ γέρος Πελοπν. (Οἶν.) Ἀδέστε νὰ ἰδοῦμε
βῶς θὰ ξεμιστέψωμε δὴ γοπελιά ἀπὸ τοῦ γέρο τ' ἀδόδια
(ξεμιστέψωμε = γλυτώσωμε) Κρήτ. Ἡμέθεινε ὁ γέρος, μὰ
ποτέ δὲν ἦκαμε παραλυσία ἀπάνω 'ς τὸ κρασί Κίμωλ. Ἐρος
εἶναι κι ἂν ἀπεθάνη, εἶδα θὰ χάσωμε; Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ὁ
'έρος ἔμεινε 'ς τὴ βροχή κι ἀνετρομαλ-λίζετο κ' ἐτουρτού-
ριζε κι ἀνεστέναζεν ἀπὸ τὴν καρδιά του Κάρπ. Ξεφορτῶν-νει
ὁ ἔρος καὶ ἄλ-λει τημ μέσ' τὴ τσάκαμ (ἄλ-λει τημ = τὴν βάλ-
λει, τσάκα = σάκκος) Κάρπ. (Ἐλυμπ.) Εἶμι γέρους, γέρασα
πουλὺ Εὐβ. (Ἀγία Ἄν.) Εἶμι γέρους οὐ Μήτσους κι ξαστου-
χάει (= λησμονεῖ) Θεσσ. (Μυρόφυλλ.) Ἡρθ' ἡ γέρους ἡ Θύ-
μους 'πὺν τὰ Τρίκαλα Θεσσ. (Φωτειν.) Μὴ λές τέτοια λόγια
γέρους ἄθρουπους Ἀλόν. Εἶμι γέρους πουλὺ ἡ μπάρμπας μ'
κι δὲ θὰ τ' βγάλ' τοῦ ἡμῶνα Μακεδ. (Γήλοφ.) Ἀκοῦτε
ἱμένα τοῦ γέρον κι δὲ θὰ πᾶτι χαμέν' Στερελλ. (Ἀχυρ.) Κεῖ
πὺν πάαινε, βρίσκ' ἕνα γέρον Θράκ. (Ταῖφ.) Πέτανεν ἕνα γιό-
ρος Μισθ. Ξέβη ὁμβρό τ' ἕνα γιόρος χερῖφος (= ἄνθρωπος)
'Αραβάν. Ἐκεῖ σὸ δρόμο ἕνας γιόρος εἶχεν ἕνα μικρὸ καφε-
νεῖο Φλογ. Πέρακα 'πὸ τὸ γέρο, ὁ γέρο ἔχον 'ταρ 'ς τὸ σπίτι
σ' κλέφτε (πέρασα ἀπὸ τὸ γέρο, ὁ γέρος εἶχε 'ς τὸ σπίτι του
κλέφτες) Χαβουτσ. Οὐ Παδίλης εἶμι γέρους Σαμοθρ. Ρω-
τῆστ' ὁ καπετάνις τηνεῖ τὸ γέρε (ἐρώτησε ὁ καπετάνιος ἐ-
κεῖνον τὸν γέροντα) Βάτικ. Νὰ ρωτήσω τὸ γέρον νὰ 'ρᾶμε
τσ' ἐν' αὐτῷ (νὰ ἐρωτήσω τὸν γέροντα διὰ νὰ ἰδοῦμε τί λέγει)
Τσακων. Ὁ Βασίλακας δὲν ἦτανε γνήσιος τοῦ γέρον Μιχα-
λιό, ἀλλὰ ἀγοραστός (δὲν ἦτο γνήσιον τέκνον, ἀλλὰ ἀποκτη-
θὲν κατόπιν εἰκονικῆς ἀγορᾶς) Πελοπν. (Λάγ.) Παντρεύ-
τανε πιά καὶ τὸ τελευταῖο παιδί τοῦ γερο-Πανάγου Πελοπν.
(Μεσσην.) Φτούνη ἡ Σοφία τοῦ γερο-Σταμάτη τοῦ Κουφοῦ
ἔχει κάτι ἀρίδες σὰν ἀντιά (= ἔχει μακροὺς καὶ χονδρούς
πόδας) Πελοπν. (Παιδεμέν.) Πέθανε κι ὁ γερο-Σωτήρης ὁ
Ταγκαλάκης Πελοπν. (Κοντογόν.) Ἐδῶ ἕνα κουχτουμάκι
γέννηκε 'ς τὸ κρεβάτι ὁ γερο-Σινὸς καὶ δὲν τὸ λείει νὰ πεθάνη
(κουχτουμάκι = κουβάρι, δὲν τὸ λείει νὰ πεθάνη = διατηρεῖ-
ται ἀκόμη εἰς τὴν ζωὴν) Πελοπν. (Παιδεμέν.) Τί λές, ρέ

